

SMOL:n lausunto OKM:n selvitykseen tpo:n rahoituksesta 2019

Ehdotus 1

Ehdotan, että valtion vuoden 2020 talousarvioesitykseen (mom. 29.10.30) taiteen perusopetuksen opetustuntikohtaiseen valtionosuuteen lisätään 137 000 tuntia (yht. 1 807 500 tuntia) ja jako musiikin ja muiden taiteenalojen välillä poistetaan.

Suomen musiikinopettajien liitto pitää hyvänä ja kannatettavana asiana taiteen perusopetuksen rahoituksen lisäystä.

Rahoitusta on syytä lisätä, jotta taiteen perusopetuksen saatavuutta ja saavutettavuutta voidaan lisätä eri puolilla Suomea. Taiteen perusopetuksen opintoihin kohdistuu tällä hetkellä enemmän kysyntää, kuin mitä oppilaitokset pystyvät tarjoamaan.

Suomen musiikinopettajien liitto vastustaa musiikin ja muiden taiteenalojen välisen jaon poistamista. Toisin kuin selvityksessä voimakkaasti esitetään, voimassa oleva jako musiikin ja muun taiteen perusopetuksen välillä tulee säilyttää taiteen perusopetusta koskevissa teksteissä, laeissa, asetuksissa ja valtion talousarviossa. Jaon säilyttämiselle on selkeät perusteet.

Musiikin asema taiteen perusopetuksen kentässä on rakentunut pitkän ajan kuluessa, sitkeän ja tuloksekkaan kehittämistyön tuloksena. Taiteen perusopetuslain tullessa voimaan 1998 oli jo olemassa koko maan kattava musiikkioppilaitosverkosto. Musiikin kirjaaminen taiteen perusopetusta käsittelevään normistoon perustui tahtotilaan säilyttää olemassa oleva musiikkialan osaaminen uusien taiteenalojen liittyessä taiteen perusopetuksen kenttään.

Taiteen perusopetuksen rahoitukseen ei ole ennakoitavissa merkittävää lisärahoitusta, joten musiikin ja muiden taiteenalojen välisen jaon poisto tarkoittaisi musiikin opiskelun alueellisen tarjonnan heikkenemistä ja musiikin harrastamisen sosioekonomista eriytymistä sekä nykyisenkaltaisen musiikin opiskelumallin tuhoamista. Nykyisenkaltaisen musiikkioppilaitosmalli on taannut harrastamis- ja opiskelumahdollisuudet asuinpaikasta ja perheen sosioekonomisesta taustasta riippumatta.

Ehdotus 2

Muutetaan pitkäaikainen, ns. 7 prosentin linjaus 0-1 prosentin linjaukseksi alkaen vuoden 2020 valtionosuuspäätöksiä koskien.

Suomen musiikinopettajien liitto kannattaa 7% linjauksen muutosta. Rahoituslinjaus tulee tehdä riittävän siirtymäajan kautta. Ehdotuksen linjaus alkaen vuodesta 2020 tarkoittaa oppilaitoksille rahoituksen yllättävää ennakoimattomuutta. Taideoppilaitoksen toiminta on luonteeltaan pitkäjänteistä, eikä rahoitusmuutoksia voi tehdä ilman riittävää siirtymäaikaa.

Ehdotus 3

Valmistellaan ministeriön linjaus, jonka pohjalta uusien koulutuksen järjestämislupien myöntäminen ja VOS-järjestelmän piiriin pääsy mahdollistuu (muiden koulutuksen järjestämisen edellytysten täytyessä) kohtuullisella prosentuaalisella opetustuntimääräosuudella (ns. minimitaso asettaminen) suhteessa koulutuksen järjestäjän antamaan kokonaistuntimäärään.

Suomen musiikinopettajien liitto vastustaa ehdotusta 3.

Taiteen perusopetusta järjestävällä oppilaitoksella tulee olla riittävät taloudelliset edellytykset toiminnan, opetussuunnitelman perusteiden, lakien, asetusten, voimassaolevien työehtosopimusten ja muiden normien noudattamiseen.

Osittainen rahoitus ohjaa oppilaitoskenttää pieniin yksiköihin. Pienissä oppilaitoksissa korostuvat hallinnon ja tukipalveluiden kulut, mikä ei ydintoiminnan, opetuksen, kannalta ole järkevää. Koulutuksen järjestäjällä tulee olla aito mahdollisuus toiminnan järjestämiseen, mikäli koulutukseen osoitetaan julkisia varoja.

Ehdotus 4

Ehdotan, että taiteen perusopetuksen koulutuksen järjestämisluvun myöntäminen ei ole tulevaisuudessa sidoksissa siihen, että valtionosuus (57%) kattaisi lähes 100 prosenttia toteutuneesta taiteen perusopetuksen opetustuntimäärästä, vaan koulutuksen järjestäjä voisi saada myös osittaista tukea annettuun opetustuntimäärään.

Suomen musiikinopettajien liitto vastustaa ehdotusta.

Perustelut ovat samat kuin ehdotuksessa 3.

Ehdotus 5

Ehdotan, että kaikki taiteen perusopetuksen koulutuksen järjestämisluvut myönnetään uudelleen. Lupa myönnetään hakemuksen perusteella, noudattaen yhtenäisiä kriteerejä sekä uusille hakijoille että vanhoille luvanhaltijoille.

Suomen musiikinopettajien liitto vastustaa ehdotusta.

Voimassa olevien järjestämislupien uudelleen haku on tarpeeton toimenpide. Opetus- ja kulttuuriministeriö voi tälläkin hetkellä perua koulutuksen järjestämisluvun, jos toiminta ei vastaa lupakriteereitä. Mikäli muodostetaan uudet lupakriteerit, tulee oppilaitoksille antaa siirtymäaika uusien kriteerien mukaiseen toimintaan siirtymiseksi.

Ehdotus 6

Selkeytetään koulutuksen järjestämislupa- liittyvää hakuprosessia ja ohjeistusta. Tarkastellaan koulutuksen järjestämisluvun haku- ja muutosprosessiin liittyviä kustannuksia.

Suomen musiikinopettajien liitto kannattaa ehdotusta.

Ehdotus 7

Ehdotan, liittyen ehdotukseen 5 ja 6, että vanhojen luvanhaltijoiden lupahakemusten käsittely on maksutonta ja että hintaa uusien koulutuksen järjestämislupien sekä järjestämislupiin tehtävien muutosten osalta lasketaan nykyiseen verrattuna.

Suomen musiikinopettajien liitto kannattaa ehdotusta.

Ehdotus 8

Ehdotan käynnistettäväksi laajapohjaisen valmistelun monivuotiseen rahoitusmalliin siirtymiseksi sekä moninaisemman kriteeristön luomiseksi taiteen perusopetuksen valtionrahoituksen jakamiseksi. Tässä valmistelussa ja siirtymässä tulee olla työryhmällä ja yhteistyöllä keskeinen rooli.

Suomen musiikinopettajien liitto toteaa, että ehdotuksessa mainittuja rahoitusmallia ja kriteeristöä ei ole esitelty ehdotuksessa, joten niihin ei voi ottaa kantaa.

Musiikin opiskelu edellyttää toiminnan pitkäkestoisuuden turvaamista, eikä rahoitus voi olla määräaikaista. Oppimisympäristöjen, esimerkiksi studioiden, luokkatilojen, tanssisalien, tulee olla ennakoidusti käytössä. Oppilaitoksissa käytettävät soittimet eivät ole määräaikaista hankintoja.

Mahdollisissa uusissa kriteereissä tulee huomioida koulutuksen tavoitteellisuuden ohella taiteellinen toiminta oppilaitosten muun, normien mukaisen toiminnan ohella. Taiteen perusopetus on osa suomalaista koulutusjärjestelmää, ei mitä tahansa harrastetoimintaa.

Ehdotus 9

Ehdotan taiteen perusopetuksen kustannustietokeruun kysymysten kehittämistä niin, että jatkossa eritellään järjestämisluvan mukainen taiteen perusopetus, muu taiteen perusopetus ja muu maksullinen toiminta toisistaan selkeästi.

Suomen musiikinopettajien liitto kannattaa ehdotusta.

Ehdotus 10

Ehdotan, että kustannustietojen raportoinnin ymmärrettävyyttä, muiden selvitysten tekemistä, ja muiden valtion (erityis)avustusten hakuprosessia kehitetään ja tuetaan tarjoamalla työpajoja sekä julkaisemalla monimuotoista ohjaavaa materiaalia.

Suomen musiikinopettajien liitto kannattaa ehdotusta.

Ehdotus 11

Ehdotan, että mahdollinen työryhmä selvittää, miten olemassa olevia tietopalveluja ja tiedonkeruumuotoja, kuten Vipunen (<http://vipunen.fi>) ja Koski (<http://opintopolku.fi>) sekä Virvatuli-itsearviointimallia (www.artedu.fi) voidaan hyödyntää ja millaisia resursseja niiden toteuttamiseen tarvitaan.

Suomen musiikinopettajien liitto kannattaa ehdotusta.

Koski- järjestelmä on suunniteltu ammatillisen koulutuksen tarpeisiin. Pelkästään taiteen perusopetusta antavalle oppilaitokselle järjestelmä on raskas. Perusopetusta antavan oppilaitoksen tarpeisiin olisi muotoiltava jokin kevyempi ja vähemmän resursseja kuormittava tiedonkeruumenetelmä.

Ehdotus 12

Ehdotan taiteen perusopetuksessa keskeisesti vaikuttavien liittojen tuen yhdenmukaistamista sekä TPO-liiton yleisavustuksen vakiinnuttamisen sille tasolle, että se mahdollistaa kahden kokopäiväisen henkilön palkkaamisen.

Suomen musiikinopettajien liitto vastustaa ehdotusta.

Liittojen saamien avustusten käsittely ei kuulu selvityksen piiriin.

Ehdotus 13

Ehdotan, että taiteen perusopetuksen opetustunnin keskimääräisen yksikköhinnan alin mahdollinen taso, 74,92 euroa, nostetaan samalle alimman mahdollisen korvausmäärän tasolle kuin kansalaisopiston opetustunnin yksikköhinta, 82,91 euroa

Suomen musiikinopettajien liitto kannattaa ehdotusta.

Mikäli taiteen perusopetuksen yksikköhintaa korotetaan, tulee samalla vastaava lisäys tulla taiteen perusopetukseen kohdistuvaan kokonaisrahoitukseen. Muussa tapauksessa yksikköhinnan nosto tarkoittaa VOS-tuntien määrän vähentämistä.

Ehdotus 14

Ehdotan, että sekä OKM:n myöntämien, että OPH:n hallinnoimien taiteen perusopetukseen kohdistettavien valtionavustusten kokonaissummaa kasvatetaan nykyisestä 1,45 miljoonasta 2 miljoonaan euroon ja näiden kohdentumista sekä erityisalueittain, että painottumista yleisen ja laajan oppimäärän välille tarkastellaan säännöllisin väliajoin.

Suomen musiikinopettajien liitto kannattaa ehdotusta.

Ehdotus 15

Ehdotan, että valtionvarainministeriön kunnille myöntämä asukaskohtainen VOS siirretään OKM:n hallinnoitavaksi ja päätettäväksi ja taiteen perusopetukseen tarkoitettu rahoitus kohdennetaan TPO:hon (<https://vm.fi/kunnan-peruspalvelujen-valtionosuus>). Tämän rahoituksen saaminen edellyttäisi kunnilta suunnitelman esittämistä siihen, kuinka taiteen perusopetuksen kokonaisuus tullaan järjestämään. Kunnat hyväksyisivät edelleen paikalliset opetussuunnitelmien perusteet ja vastaisivat oman koulutuksen järjestämislupansa alla toteutuvan taiteen perusopetuksen lainmukaisuudesta.

Suomen musiikinopettajien liitto kannattaa ehdotusta.

Kunnat eivät hyväksy opetussuunnitelman perusteita, vaan opetussuunnitelman perusteista päättää opetushallitus. Mahdollinen VOS-tuntien siirto Opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnoitavaksi ei saa vähentää opetustuntikohtaista valtionosuutta. Yksityisten koulutuksen järjestäjien tulee myös jatkossa saada koulutuksen järjestämislupa ja rahoitus suoraan opetus- ja kulttuuriministeriöstä.

Ehdotus 16

Ehdotan kunnille myönnettävän asukaskohtaisen valtionosuuden taiteen perusopetuksen euromääräisen laskennallisen perusteen tuplaamista (esim. vuoden 2019 osalta 1,4 euroa/asukas korottamista 2,8 euroon/asukas).

Suomen musiikinopettajien liitto kannattaa ehdotusta.

Ehdotus 17

Liittyen ehdotukseen 15 ehdotan, että järjestämisluvat myönnetään jatkossa erikseen myös kunnille. Samoin kuin ehdotan, että yksittäiset koulutuksen järjestämisluvat (muut kuin kunnat) siirtyvät malliin, jossa järjestämislupia ja uusia lupia koulutuksen järjestämiseen hyväksytään tietyin väliajoin, ehdotan että myös kuntien tulisi hyväksyttää yleiset, koko taiteen perusopetuksen mahdollisesti kattavat suunnitelmansa opetuksen järjestämiseen ja rahoittamiseen ministeriöllä. Tämä lisäisi myös tiedonkeruun kattavuutta välillisesti.

Suomen musiikinopettajien liitto vastustaa järjestämislupien määräaikaaisuutta. Ehdotuksen muu sisältö on epäselvä eikä sen vaikutuksista voi tehdä arviota.

Ehdotus 18

Riippumatta siitä, lisääntyykö taiteen perusopetuksen opetustuntikohtainen valtionosuusrahoitus, ehdotan ryhmäopetuksen lisääntyvää painottamista taiteen perusopetuksessa. Tämä uudistus, jonka on tapahduttava kentän sisältä käsin painottaen uusinta tutkimustietoa sekä oppilaslähtöisyyttä.

Suomen musiikinopettajien liitto vastustaa ehdotusta.

Musiikin opetuksen työtavat ja menetelmät ovat tälle taiteenalalle kehittyneet sen omista tarpeista. Yksilöopetus on välttämättömyys instrumentin hallinnan saavuttamiseksi. Yksilöopetuksen ohella ja rinnalla musiikinopetuksessa käytetään myös ryhmäopetusta, esimerkiksi musiikin hahmotusaineissa, kuoroissa, orkestereissa ja yhteisproduktioissa.

Yksilöopetus ei ole pedagoginen etuoikeus vaan välttämättömyys.

Ministeriötasolta tuleva pedagoginen ohjailu ei ole oppilaitosten toiminnan kannalta järkevää.

Ehdotus 19

Ehdotan, että kunnat ja valtio rahoittaisivat jatkossa pitkäjänteistä taiteen perusopetuksen tutkimusta. Selvitykseni perusteella totean, että tälle on akuutti tarve.

Suomen musiikinopettajien liitto kannattaa ehdotusta.

Mahdollinen tutkimus tulee olla valtion rahoittamaa.

Selvityksestä esitettäviä huomioita, jotka eivät liity sellaisenaan mihinkään selvityshenkilön ehdotukseen:

Selvitys taiteen perusopetuksen rahoitusjärjestelmän uudistamistarpeista ei huomioi lainkaan musiikkioppilaitostoiminnan eikä musiikinopiskelun kiistattomia saavutuksia ja hyötyjä oppilaille, opiskelijoille ja yhteiskunnalle.

Suomalainen musiikkikoulutusjärjestelmä on osa suomalaisen koulutuksen menestystarinaa. Musiikkikoulutuksen erityispiirteenä on maan kattava perusopetuksen verkosto, joka takaa mahdollisuudet opiskella ja harrastaa asuinpaikasta ja perheen varallisuudesta riippumatta. Opetus toteutetaan hyväksytyjen opetussuunnitelmien pohjalta, kelpoisten opettajien johdolla. Pitkäkestoisesti ja näkemyksellisesti rakennettu musiikin koulutusjärjestelmä on osaltaan toteuttanut suomalaista musiikki-ihmettä, kouluttanut mittavan joukon kansainvälisesti tunnettuja, eri genrejä edustavia muusikoita ja tarjonnut samalla mittavalle joukolle harrastajia mahdollisuuden tavoitteelliseen harrastamiseen.

Musiikkioppilaitokset ovat perustehtävänsä, koulutuksen, ohella merkittäviä kulttuuridynamoja sijaintipaikkakunnillaan. Musiikkioppilaitokset tekevät nykyisellään perinteisen oppilaitostoiminnan ohella merkittävää kulttuurityötä yhdessä eri toimijoitten kanssa, esimerkiksi palvelutalojen, sote-toimijoitten, vastaanottokeskusten ja koululaitoksen kanssa. Koulutettu opettajisto on myös joukko ammattitaitoisia muusikoita sijaintikuntien ja -alueitten kunnallisten ja kirkollisten toimijoitten käyttöön.

Taiteenalakohtaisissa huomioissa selvityksessä todetaan sivulla 25, että taiteen perusopetuksen rahoitus ei ole tasa-arvoista ja rahoitusta kutsutaan epädemokraattiseksi.

Suomen musiikinopettajien liitto toteaa, että väitettä epädemokraattisuudesta ja epätasa-arvosta ei perustella selvityksessä. Taiteen perusopetuksen rahoituspäätökset on tehty kunakin aikana kunta- ja valtionrahoituksesta päättävissä elimissä. Päätökset ovat olleet julkisia ja ne on tehty asianomaisten päättävien elimien valmistelun pohjalta.

Selvityksen sivulla 29 todetaan, että rahoituksella tulisi voida tukea myös yleisen oppimäärän oppilaitoksia.

Suomen musiikinopettajien liitto kannattaa rahoituksen lisäämistä yleisen oppimäärän oppilaitoksiin, mutta toteaa, että yleisen oppimäärän rahoitus ei saa pienentää laajan oppimäärän rahoitusta. Opetushallitus on päättänyt 2017 taiteen perusopetuksen yleisen ja laajan oppimäärän opetussuunnitelmien perusteista. Opetussuunnitelman perusteiden uudistustyön aikana käydyssä keskustelussa on todettu tarve kahdelle erilliselle oppimäärälle, laajalle ja yleiselle.

Sivulla 39 olevissa kartoissa on puutteita ja niihin ei ole merkitty sivutoimipisteitä. Tästä syystä kartoista puuttuu huomattava määrä kuntia, joissa tarjotaan taiteen perusopetusta

Sivulla 44 selvityksessä esitetään, että taiteen perusopetuksen VOS-oppilaitoksia suosittaisiin kuntien taiteen perusopetukseen kohdistuvassa rahoituksessa. Näkemykselle ei esitetä perusteita tai selvitystä.

Sivuilla 45 selvityksessä todetaan: ”Nimenoman taiteen perusopetuksen yleisen oppimäärän mukaista opetusta järjestävien oppilaitosten roolin koetaan olevan saavutettavuuden haasteisiin vastaaminen ...Esimerkiksi toimiminen erityisryhmien ensimmäisenä kontaktina ja mahdollisena pitkäkestoisen harrastamisen paikkana katsotaan edellyttävän resurssien kohdentamista näihin oppilaitoksiin.”

Suomen musiikinopettajien liitto ei vastusta resurssien lisäämistä yleisen oppimäärän laitoksiin, mutta toteaa, että vuodesta 2002 erityisopetus on ollut mukana opetussuunnitelman perusteissa. Erityisryhmien opetus on yleinen toimintamuoto eri puolilla Suomea olevissa laajan oppimäärän musiikkioppilaitoksissa.

Sivun 45 loppupuolella on kuvaus erään oppilaitoksen tilanteesta. Se, kuten useat selvityksen päätelmät, kuvaavat pääkaupunkiseudun yksityisten toimijoiden tilannetta. Selvityksessä ei ole esittää oppilaitosten tilanteesta kattavaa, valtakunnallista selvitystä.

Sivulla 46 selvityksessä kuvataan yksityishenkilöiden ansiokasta kutsumustyötä taideharrastusten ylläpitämiseksi. Suomen musiikinopettajien liitto toteaa, että mikäli taideopetusta tarjoava oppilaitos palkkaa opettajia tai muuta henkilökuntaa, tulee toiminta olla lakien ja normien, myös työehtosopimusten, mukaista.

Sivulla 47 olevat yksikköhintojen kehitystä kuvaavat taulukot esittävät keskenään vertailukelvottomia yksikköhintoja. Yksikköhintojen rakentuminen olisi selkeyttänyt vertailua.

Sivulla 51 selvityksessä todetaan tarpeelliseksi liittää taiteen perusopetus osaksi Koski-järjestelmää. Kuten tekstissä todetaan, ”Koski-järjestelmä kerää yhteen tiedot kunkin oppijan yksittäisestä opintosuorituksesta suoritettuihin tutkintoihin asti”. Suomen musiikinopettajien liitto toteaa, että uusissa taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa on nimenomaisesti luovuttu suoriteperusteisuudesta opintojen mittaamisessa. Taiteenalakohtaisissa huomioissa esitetään sanataiteen korkeakoulututkinnon perustamista. Suomen musiikinopettajien liitto toteaa, että Teatterikorkeakoulussa käynnistyy syksyllä 2019 uusi kirjoittamisen maisteriohjelma, joka olisi luontevaa laventaa esitetyksi korkeakoulututkinnoksi.

Sivulla 56 selvityksessä todetaan Suomen musiikkioppilaitosten liiton rajaavan jäsenyytensä vain laajan oppimäärän järjestämisluvan omaaville oppilaitoksille. Tieto on virheellinen. Suomen musiikkioppilaitosten liiton jäsenenä on sekä laajan että yleisen oppimäärän järjestämisluvan omaavia oppilaitoksia.

Sivulla 57 selvityksessä esitetään musiikin yleisen ja laajan oppimäärän VOS-rahoituksen välisen rajanvedon poistamista. Suomen musiikinopettajien liitto toteaa, että viimeisimpien taiteen perusopetuksen opetussuunnitelman perusteiden uudistamisen yhteydessä on käyty laaja ja kattava keskustelu laajan ja yleisen oppimäärän tarpeellisuudesta ja todettu molemmille oppimäärille olevan tarve, eikä niitä tule yhdistää. Yhdistelmä-järjestämisluville ei nähty tarvetta. Uudet opetussuunnitelman perusteet antavat entistä enemmän mahdollisuuksia valinnaisten opintokokonaisuuksien ja taiteiden välisen yhteistyön järjestämiseen. Oppijan oikeutta henkilökohtaisiin valintoihin ja toisaalta riittävään opetukseen ei saa vaarantaa.

Taiteen perusopetusta tarjoavan oppilaitoksen tulisi myös kyetä noudattamaan työehtosopimuksia henkilöstönsä osalta. Huolestuttava ilmiö taidealalla on uusien oppilaitosten toiminnan alkaminen ilman riittävää rahoituspohjaa. Tämä on johtanut näissä oppilaitoksissa toimivien opettajien työsuhteiden määräaikaistumisiin ja huonoihin työsuhte-ehtoihin. Taidealan koulutuksen kehityksen tae on osaava ja kelpoinen henkilöstö, osaavat opettajat.

Selvityksen sivulla 58 todetaan että ”Musiikin TPO-kentän toisena keskeisenä haasteena on pohtia yksilöopetuksen suhdetta pari-, pienryhmä- ja ryhmäopetukseen. Yksilöopetus on pedagoginen etuoikeus, joka ei aina ole mahdollista tai edes pedagogisesti paras vaihtoehto.”

Suomen musiikinopettajien liitto toteaa, että kukin taiteenala sisältää ominaispiirteensä, joiden määrittämä oppimistapa on rakentunut kyseisen taiteenalan omista vaatimuksista. Musiikissa instrumenttiopintojen edellyttämä pitkäjänteinen taidon harjoittaminen tapahtuu yksilötuntien, pienryhmätuntien ja ryhmätuntien kautta. Opetus ei keskity pelkästään ryhmä- tai yksilöopetukseen vaan eri työtapoja käytetään opiskelijan tarpeen mukaan. Yksilöopetus on välttämättömyys soittimen hallinnan saavuttamiseksi. Ryhmäopetus on tarpeen yhteismusisointitaitojen kehittämiseksi. Opintoihin elimellisesti kuuluvat musiikin hahmotusaineet toteutetaan ryhmäopetuksena. Oppilaitoksissa toimivat kuorot, orkesterit, kamariyhtyeet ja poikkitaiteelliset produktiot toteutetaan ryhmäopetuksena. Pedagogisen välttämättömyyden nimeäminen etuoikeudeksi on harhaanjohtavaa.

Suomen musiikinopettajien liitto pitää tehtyä selvitystä tarpeellisena, mutta toteaa, että selvityksessä ei ole otettu huomioon koko maan oppilaitosten tilannetta eikä opetustarjontaa. Kattavalle selvitykselle ja taiteen perusopetuksen tutkimukselle on selkeä tarve.